

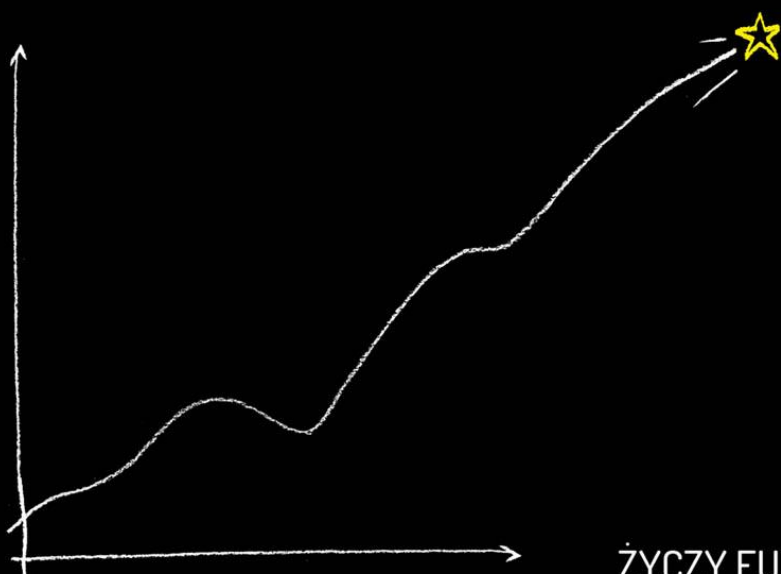
Boże Narodzenie 2019

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

WESOŁYCH ŚWIĄT I TENDENCJI ZWYŻKOWEJ W NOWYM ROKU

ŻYCZY FUNDACJA CBOS

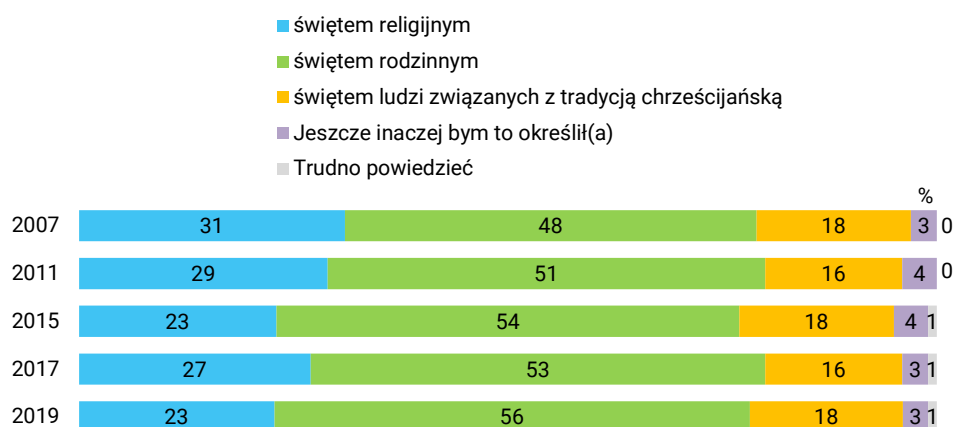
Co dwa lata w grudniu pytamy¹ Polaków o to, czym przede wszystkim jest dla nich Boże Narodzenie, jakie tradycje i zwyczaje świąteczne są podtrzymywane w ich domach oraz jak będą się kształtować tegoroczne wydatki związane ze świętami.

CZYM JEST BOŻE NARODZENIE?

Dominującą odpowiedzią jest deklaracja, że Boże Narodzenie jest przede wszystkim świętem rodzinnym. W obecnym roku wybrało ją 56% badanych, co oznacza wzrost o 3 punkty procentowe w stosunku do poprzedniego badania. Spadł zaś odsetek wskazań na święto religijne – mniej niż co czwarta osoba uważa, że tym przede wszystkim są święta (23%), i jest to spadek o 4 punkty procentowe w stosunku do 2017 roku. Na dość zbliżonym poziomie od ponad 10 lat plasuje się odpowiedź, że Boże Narodzenie to przede wszystkim święto ludzi związanych z tradycją chrześcijańską (18%). W dłuższym trendzie można zaobserwować, że bardzo powoli staje się ono coraz mniej świętem religijnym, a bardziej – rodzinnym.

CBOS

RYS. 1. Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia?
Czy przede wszystkim są one:

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (355) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 28 listopada – 5 grudnia 2019 roku na liczącej 910 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Co prawda badane stwierdzenia nie wykluczają się wzajemnie, ale pozwalają na obserwowanie, co zdaniem Polaków jest w świętach najważniejsze. Analiza cech społeczno-demograficznych oddaje zróżnicowanie opinii badanych w tej kwestii. Istotnie częściej niż pozostali deklarują, że Boże Narodzenie to przede wszystkim święta religijne, badani praktykujący kilka razy w tygodniu (59%) lub co niedzielę (35%), osoby identyfikujące się światopoglądowo z prawicą (38%), a także starsi respondenci (34% badanych w wieku 65 lat i więcej). Spośród grup zawodowych na religijny akcent świąt zwracają uwagę przede wszystkim rolnicy (39%) oraz emeryci i renciści (odpowiednio 35% i 36%). Z kolei rodzinne aspekty świętowania częściej niż inni podkreślają osoby niepraktykujące religijnie (74%) lub czyniące to sporadycznie (72%), o lewicowej orientacji światopoglądowej (68%), a także ankietowani mieszkający w ponadpółmilionowych miastach (71%) i w wieku między 25 a 34 lata (70%). Wśród grup zawodowych są to przede wszystkim przedstawiciele średniego personelu, technicy (73%), pracownicy usług (71%), osoby bezrobotne (75%) oraz uczniowie i studenci (68%). Na tradycję chrześcijańską jako dominujący wymiar świąt powołują się relatywnie najczęściej robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani (odpowiednio 27% i 25%), ale także osoby o najwyższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (25% osób o dochodach powyżej 3 tys. zł *per capita*) – por. tabelę aneksową 1.

PODTRZYMYWANE TRADYCJE WIGILIJNE

Niezależnie od osobistej religijności i przekonań co do istoty świąt Bożego Narodzenia w wielu polskich domach podtrzymywane są świąteczne tradycje i zwyczaje. Niezmiennie od lat powszechnie praktykowane jest wzajemne składanie sobie życzeń (99%) oraz dzielenie się opłatkiem (98%). Na tym samym poziomie utrzymuje się spożywanie tradycyjnych wigilijnych potraw (98%) i ubieranie choinki (97%). W dłuższym trendzie widoczny jest systematyczny – choć powolny – wzrost odetka odwiedzin, wymiany życzeń z krewnymi i znajomymi. Obecnie 95% Polaków deklaruje praktykowanie tego zwyczaju w święta, a 19 lat temu robiło tak 75% badanych (o 20 punktów procentowych mniej).

Zdecydowana większość ankietowanych przygotowuje dodatkowe nakrycie na stole dla niespodziewanego gościa oraz kupuje prezenty pod choinkę (po 91%), zachowuje post w Wigilię (88%) i śpiewa kolędy (80%). Ponad cztery piąte badanych (83%) deklaruje, że odwiedza groby bliskich zmarłych. To znaczący wzrost w stosunku do poprzedniego badania z 2017 roku – o 6 punktów procentowych – i odkąd monitorujemy tę kwestię (w 2003 roku robiło tak 51% Polaków).

Na przestrzeni lat, wraz z rozwojem technologii, zmieniły się sposoby składania życzeń dalszym krewnym i znajomym. Obecnie najpowszechniejszą metodą jest wysyłanie SMS-ów – robi tak ponad trzy czwarte badanych (77%) i odsetek ten utrzymuje się na zbliżonym poziomie od 2015 roku. Spada udział Polaków, którzy wysyłają tradycyjne kartki świąteczne – w tym roku podtrzymywanie tego zwyczaju deklaruje co drugi ankietowany (51%), a dekadę temu praktykowało go 77%. Najrzadszą

metodą wysyłania życzeń są e-maile i kartki elektroniczne – odsetek osób, które składają życzenia za ich pośrednictwem, wynosi 43% i jest stały w czasie.

TABELA 1

Które z poniższych zwyczajów wigilijnych zachowywane są w Pana(i) rodzinie?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	1998	2000	2002	2003	2008	2013	2015	2017	2019
	w procentach								
Wzajemne składanie sobie życzeń	99	98	98	98	98	98	99	99	99
Dzielenie się opłatkiem	99	98	98	98	98	98	98	98	98
Spożywanie tradycyjnych wigilijnych potraw	98	97	97	97	97	98	98	98	98
Przystrojanie, ubieranie choinki	98	96	95	94	98	94	96	97	97
Wzajemne odwiedziny, wymiana życzeń z krewnymi, znajomymi	80	75	81	65	83	89	92	94	95
Przygotowanie dodatkowego nakrycia na stole dla niespodziewanego gościa	93	91	88	89	94	91	91	90	91
Przygotowanie prezentów pod choinkę	87	86	83	87	89	86	89	90	91
Zachowanie postu w Wigilię	95	94	95	92	91	89	86	87	88
Śpiewanie kolęd	82	80	79	79	80	78	79	79	80
Wysyłanie SMS-ów z życzeniami	-	-	-	-	-	-	74	78	77
Odwiedzanie grobów osób bliskich	58	56	56	51	67	68	76	77	83
Oczekiwanie z rozpoczęciem kolacji na pierwszą gwiazdkę	76	78	77	78	77	73	75	77	73
Przygotowanie zwyczajowej liczby potraw	72	75	76	78	81	68	73	76	76
Wkładanie siana pod obrus	50	59	63	69	77	76	77	75	76
Odmawianie modlitwy, odczytanie odpowiedniego fragmentu Pisma Świętego	70	68	66	74	72	66	67	67	68
Udział w pasterce	80	79	74	74	75	70	69	66	66
Przystępowanie do spowiedzi	-	-	-	-	-	-	69	65	65
Wysyłanie tradycyjnych kartek świątecznych	-	-	89	-	77	61	63	57	51
Wywieszanie wianków świątecznych	-	-	33	-	48	44	49	50	51
Wysyłanie elektronicznych kartek świątecznych lub e-maili z życzeniami	-	-	-	-	-	-	42	43	43
Dzielenie się opłatkiem ze zwierzętami	38	37	35	37	42	40	37	40	41
Zaproszenie na wigilię osoby samotnej lub ubogiej	-	32	24	23	35	33	33	35	29
Przebijanie się w dzień wigilijny za św. Mikołaja (gwiazdora, aniołka)	23	32	28	27	24	20	23	24	22

Okolo trzech czwartych badanych praktykuje przygotowanie zwyczajowej liczby potraw, wkładanie siana pod obrus (po 76%) i oczekiwanie z rozpoczęciem kolacji na pierwszą gwiazdkę (73%), a mniej więcej dwie trzecie odmawia modlitwę i/lub odczytuje odpowiedni fragment Pisma Świętego (68%) i uczestniczy w pasterce (66%), przystępując także z okazji świąt do spowiedzi (65%).

W połowie polskich domów wywiesza się wianki świąteczne (51%), a w mniejszości są badani, którzy dzielą się opłatkiem ze zwierzętami (41%) i przebijają się za św. Mikołaja (gwiazdora lub aniołka) – 22%. Dwa lata temu częściej niż co trzeci ankietowany deklarował, że zaprasza na wigilię osobę samotną lub ubogą (35%). W tegorocznym badaniu mówi o tym o 6 punktów procentowych mniej Polaków (29%).

KOSZTY ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

Większość Polaków deklaruje, że ich świąteczne wydatki będą zbliżone do zeszłorocznych. Największa stabilność planowanych kosztów dotyczy choinki (72%) oraz wystroju domu (71%). Prawie dwie trzecie badanych przewiduje też, że wyda tyle samo co w zeszłym roku na prezenty (64%) oraz urządzenie świąt – 63%.

Spośród tych, którzy spodziewają się innych niż w zeszłym roku wydatków na prezenty, dokładnie tyle samo osób planuje ich zwiększenie co ograniczenie (po 17%). Jeśli chodzi o wystroj domu i zakup choinki, więcej osób oczekuje zmniejszenia nakładów (po 19%) niż ich wzrostu (4-5%). Jedynie w przypadku zaopatrzenia świątecznego stołu większy jest odsetek osób chcących wydać więcej pieniędzy niż w ubiegłym roku – aż co piąty badany (20%) ma taki zamiar, a 13% planuje wydać mniej.

CBOS

RYS. 2. Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy przeznaczy Pan(i) na:

Tegoroczne plany dotyczące wydatków na prezenty gwiazdkowe, choinkę, zaopatrzenie świątecznego stołu i wystroj domu są zbliżone do tych sprzed dwóch lat. Nieco więcej osób zamierza w tym roku wydać więcej na prezenty i urządzenie świąt, niż deklarowało w 2017 roku. Pozostałe wyniki utrzymują się na podobnym poziomie co w poprzednim badaniu. Należy natomiast podkreślić, że deklaracje ankietowanych są jedynie wskaźnikiem przedświątecznych nastrojów związanych z możliwością spełnienia oczekiwań (własnych oraz najbliższej rodziny) i nie można ich traktować jako obiektywnego porównania obecnych wydatków z tymi z lat ubiegłych. Wiele natomiast mówi o nastawieniu, z jakim Polacy przystępują do świątecznych przygotowań.

TABELA 2

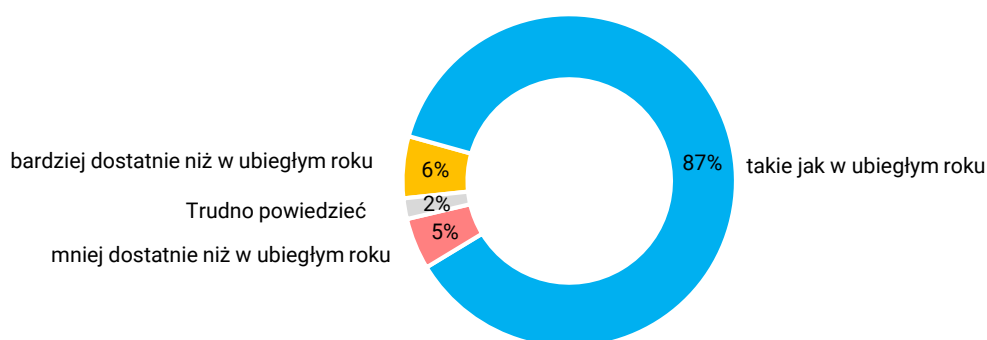
Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy przeznaczy Pan(i) na:	tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku						mniej pieniędzy niż w zeszłym roku						więcej pieniędzy niż w zeszłym roku						Trudno powiedzieć					
	'01	'08	'11	'15	'17	'19	'01	'08	'11	'15	'17	'19	'01	'08	'11	'15	'17	'19	'01	'08	'11	'15	'17	'19
	w procentach																							
prezenty gwiazdkowe	35	56	53	63	60	64	43	26	27	19	22	17	11	11	17	11	13	17	10	7	4	7	5	3
zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt)	41	62	48	71	68	63	36	19	25	12	15	13	11	14	19	11	14	20	12	5	7	6	3	4
wystrój domu, mieszkania	-	69	57	77	76	71	-	20	26	14	17	19	-	4	7	3	4	5	-	7	10	6	3	5
choinkę	-	70	59	78	73	72	-	20	22	13	18	19	-	4	8	3	5	4	-	7	10	6	4	5

Ograniczenie wydatków na święta planują przede wszystkim osoby, które oceniają warunki materialne własnego gospodarstwa domowego jako złe (por. tabele aneksowe 2–5). Natomiast zamiar zwiększenia wydatków częściej niż pozostali deklarują badani o najwyższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym (powyżej 3 tys. zł *per capita*). Uwagę zwraca fakt, że również część osób najmniej zarabiających *per capita* przewiduje w tym roku wzrost wydatków na zaopatrzenie świątecznego stołu. Pomimo więc relatywnie niskich zarobków zamierzają one urządzić bardziej dostatnie święta niż w ubiegłym roku.

Zdecydowana większość Polaków spodziewa się, że tegoroczne święta będą w ich rodzinie takie jak w ubiegłym roku. Nieliczni są zdania, że będą bardziej dostatnie (6%), i podobny odsetek twierdzi, że Boże Narodzenie będzie w tym roku mniej dostatnie niż w zeszłym (5%). Wyniki te są zbliżone do ubiegłorocznych.

CBOS

RYS. 3. Czy uważa Pan(i), że tegoroczne święta w Pana(i) rodzinie będą:

Bardziej dostatnich świąt spodziewają się częściej niż pozostali najmłodsi badani (14% tych w wieku 18–24 lat), osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (11%), robotnicy niewykwalifikowani (11%), pracownicy usług (10%) oraz respondenci, których dochody na osobę w gospodarstwie domowym nie przekraczają 1 tys. zł (12%). Z kolei o mniej dostatnich świątach mówią częściej ankietowani oceniający własne warunki materialne jako złe (22%), bezrobotni (19%),

w ogóle nieuczestniczący w praktykach religijnych (13%) oraz mieszkający w ponadpółmilionowych miastach (13%) – por. tabelę aneksową 6.

Boże Narodzenie w Polsce od lat najczęściej traktowane jest jako święto rodzinne, rzadziej zaś religijne czy też związane z tradycją chrześcijańską. Obecnie religijny wymiar świąt jest nieco rzadziej akcentowany niż w poprzednim badaniu w 2017 roku.

Mimo to utrzymuje się na stałym poziomie zachowywanie tradycji i zwyczajów świątecznych w większości polskich domów. Jedyne znaczące zmiany dotyczą odwiedzania grobów bliskich, które staje się coraz częstsze, i zapraszania na wigilię osoby samotnej lub ubogiej, które – w porównaniu do ubiegłego roku – zadeklarował istotnie mniejszy odsetek Polaków.

Pod względem świątecznych wydatków tegoroczne święta będą równie dostatnie jak poprzednie. Zdecydowana większość badanych zamierza przeznaczyć na nie mniej więcej tyle samo pieniędzy, ile w zeszłym roku. Ci natomiast, którzy planują zmiany w zakresie kosztów urządzenia świąt, częściej wskazują na zwiększenie wydatków niż oszczędności. Mniej pieniędzy wydadzą Polacy przede wszystkim na choinkę i wystrój domu.

Opracowała

Marta Bożewicz

TABELA 1

		Czym są dla Pana(i) święta Bożego Narodzenia? Czy przede wszystkim są one:					Liczba osób
		świętem religijnym	świętem rodzinnym	świętem ludzi związanych z tradycją chrześcijańską	Jeszcze inaczej bym to określił(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		23	56	18	3	1	909
Płeć	Mężczyźni	23	53	20	3	1	430
	Kobiety	23	58	15	3	0	479
Wiek	18–24 lata	13	65	19	3		67
	25–34	14	70	14	2		184
	35–44	17	62	17	3		158
	45–54	25	53	18	3	1	124
	55–64	28	49	17	4	1	178
	65 lat i więcej	34	42	21	2	1	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	28	48	21	2	1	370
	Miasto do 19 999	24	63	11	3		147
	20 000 – 99 999	21	55	19	5	0	195
	100 000 – 499 999	15	63	19	3		135
	500 000 i więcej mieszk.	16	71	9	2	2	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	31	48	20	1	0	157
	Zasadnicze zawodowe	26	56	15	2	2	213
	Średnie	22	52	23	2	0	283
	Wyższe	18	64	13	5		256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	64	10	6		117
	Średni personel, technicy	10	73	17			36
	Pracownicy adm.-biurowi	11	66	23			63
	Pracownicy usług	14	71	13	2		60
	Robotnicy wykwalifikowani	22	49	27	1	1	108
	Robotnicy niewykwalifik.	24	42	25	8		30
	Rolnicy	39	56	5			40
	Pracujący na własny rach.	15	67	14	4		42
	Bezrobotni	14	75	5		6	16
	Emeryci	35	44	19	2	1	232
	Renciści	36	33	22	7	2	44
	Uczniowie i studenci	9	68	20	3		40
	Gospodynie domowe i inni	17	63	17	2	1	81
	inst. państw., publicznej	21	57	17	4	1	134
Pracuje w:	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	66	14	5		83
	sekt. prywat. poza rolnict.	16	61	21	2		240
	prywatnym gosp. rolnym	33	59	8			40
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	26	42	22	8	2	96
	Od 1000 zł do 1499 zł	33	50	15	1	1	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	20	59	20	2		150
	Od 2000 zł do 2999 zł	21	66	12	1		186
	3000 zł i więcej	18	52	25	5		100
Ocena własnych war. mater.	Złe	30	44	12	11	2	40
	Średnie	24	52	22	1	1	285
	Dobre	22	58	16	3	0	584
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	19	19	3		38
	Raz w tygodniu	35	42	20	2	1	398
	1–2 razy w miesiącu	19	61	18	2	1	124
	Kilka razy w roku	12	72	15	1	0	220
	W ogóle nie uczestniczy	1	74	15	10		123
Poglądy polityczne	Lewica	11	68	17	4		198
	Centrum	15	63	19	2	1	220
	Prawica	38	43	17	2	1	310
	Trudno powiedzieć	20	55	19	4	1	164

TABELA 2

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na prezenty gwiazdkowe przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		64	17	17	3	903
Płeć	Mężczyźni	68	16	13	3	428
	Kobiety	59	17	20	3	475
Wiek	18–24 lata	43	22	25	9	67
	25–34	66	15	20		184
	35–44	69	12	17	1	158
	45–54	59	21	18	2	122
	55–64	62	17	16	4	175
	65 lat i więcej	69	16	9	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	64	16	17	3	366
	Miasto do 19 999	62	12	22	5	147
	20 000 – 99 999	62	20	15	3	193
	100 000 – 499 999	62	21	14	3	134
	500 000 i więcej mieszk.	74	10	14	2	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	58	20	17	6	157
	Zasadnicze zawodowe	66	18	10	7	208
	Średnie	62	17	19	2	282
	Wyższe	68	13	19		256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	64	16	20		117
	Średni personel, technicy	62	21	17		36
	Pracownicy adm.-biurowi	69	9	21	1	62
	Pracownicy usług	55	17	26	2	60
	Robotnicy wykwalifikowani	68	15	12	5	108
	Robotnicy niewykwalifik.	73	8	19		30
	Rolnicy	72	13	12	2	39
	Pracujący na własny rach.	60	22	18		42
	Bezrobotni	57	38		4	16
	Emeryci	67	16	11	6	231
	Renciści	58	33	7	1	43
	Uczniowie i studenci	38	22	30	10	40
	Gospodynie domowe i inni	60	13	26	1	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	68	11	20	1	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	14	20	4	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	17	17	2	239
	prywatnym gosp. rolnym	70	12	16	2	39
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	61	19	18	2	94
	Od 1000 zł do 1499 zł	65	18	13	3	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	64	17	14	5	149
	Od 2000 zł do 2999 zł	67	14	17	1	186
	3000 zł i więcej	68	7	23	1	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	43	4	9	39
	Średnie	57	25	16	2	283
	Dobre	68	11	18	3	582
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	59	19	10	11	38
	Raz w tygodniu	68	14	15	2	395
	1–2 razy w miesiącu	66	13	18	2	123
	Kilka razy w roku	57	17	22	4	220
	W ogóle nie uczestniczy	61	24	11	4	120
Poglądy polityczne	Lewica	65	18	14	3	197
	Centrum	58	21	20	2	219
	Prawica	67	12	17	4	310
	Trudno powiedzieć	63	18	15	4	162

TABELA 3

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt) przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		63	13	20	4	906
Płeć	Mężczyźni	65	11	19	5	429
	Kobiety	61	14	22	3	477
Wiek	18–24 lata	48	17	29	6	67
	25–34	68	8	17	7	184
	35–44	68	10	21	1	158
	45–54	52	16	31	1	122
	55–64	64	11	22	2	177
	65 lat i więcej	65	17	12	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	11	22	5	370
	Miasto do 19 999	59	15	24	2	147
	20 000 – 99 999	61	19	16	4	193
	100 000 – 499 999	71	9	17	3	134
	500 000 i więcej mieszk.	68	8	21	4	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	56	18	21	5	157
	Zasadnicze zawodowe	60	13	21	6	211
	Średnie	69	11	17	3	283
	Wyższe	64	11	22	3	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	62	15	21	2	117
	Średni personel, technicy	41	18	41		36
	Pracownicy adm.-biurowi	68	8	24		62
	Pracownicy usług	62	13	20	5	60
	Robotnicy wykwalifikowani	58	10	22	9	108
	Robotnicy niewykwalifik.	70	6	23		30
	Rolnicy	63	10	25	2	40
	Pracujący na własny rach.	61	14	18	6	42
	Bezrobotni	72		28		16
	Emeryci	66	15	13	6	232
	Renciści	63	24	13		43
	Uczniowie i studenci	54	20	20	7	40
	Gospodynie domowe i inni	69	5	26		80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	11	25	1	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	9	33	8	83
	sekt. prywat. poza rolnict.	62	14	18	5	239
	prywatnym gosp. rolnym	66	6	28		40
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	67	11	21	1	96
	Od 1000 zł do 1499 zł	61	17	16	6	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	66	14	15	5	149
	Od 2000 zł do 2999 zł	66	8	25	1	186
	3000 zł i więcej	62	11	25	2	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	48		3	39
	Średnie	63	13	20	3	284
	Dobre	64	10	22	4	584
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	60	14	20	6	38
	Raz w tygodniu	68	11	19	2	397
	1–2 razy w miesiącu	68	8	21	3	123
	Kilka razy w roku	59	13	23	6	220
	W ogóle nie uczestniczy	52	22	21	6	122
Poglądy polityczne	Lewica	58	16	20	5	197
	Centrum	65	11	22	1	219
	Prawica	67	10	19	5	310
	Trudno powiedzieć	60	13	21	6	164

TABELA 4

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na choinkę przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		72	19	4	5	906
Płeć	Mężczyźni	74	18	5	4	429
	Kobiety	69	21	4	5	477
Wiek	18–24 lata	69	22	4	5	67
	25–34	69	21	6	4	184
	35–44	77	15	6	2	158
	45–54	71	24	4	1	122
	55–64	73	18	4	5	177
	65 lat i więcej	69	19	2	10	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	73	18	4	6	370
	Miasto do 19 999	69	24	4	2	147
	20 000 – 99 999	72	23	2	3	193
	100 000 – 499 999	72	15	7	6	134
	500 000 i więcej mieszk.	68	17	8	7	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	65	22	4	9	157
	Zasadnicze zawodowe	71	22	3	4	211
	Średnie	76	17	3	5	283
	Wyższe	71	19	7	3	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	27	3	1	117
	Średni personel, technicy	50	19	18	13	36
	Pracownicy adm.-biurowi	88	4	7	1	62
	Pracownicy usług	74	21	6		60
	Robotnicy wykwalifikowani	69	24	5	3	108
	Robotnicy niewykwalifik.	74	10	5	10	30
	Rolnicy	81	15	2	2	40
	Pracujący na własny rach.	77	21	2		42
	Bezrobotni	76	15		10	16
	Emeryci	71	20	3	7	232
	Renciści	66	25	5	5	43
	Uczniowie i studenci	70	24	2	4	40
	Gospodynie domowe i inni	72	13	7	9	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	68	23	7	2	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	23	2	3	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	74	18	5	3	239
	prywatnym gosp. rolnym	78	14	2	6	40
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	68	24	5	3	96
	Od 1000 zł do 1499 zł	72	18	5	5	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	70	20	5	4	149
	Od 2000 zł do 2999 zł	75	17	4	4	186
	3000 zł i więcej	74	18	4	4	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	37		5	39
	Średnie	69	21	4	6	284
	Dobre	74	17	5	4	584
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	31		5	38
	Raz w tygodniu	75	16	4	4	397
	1–2 razy w miesiącu	77	16	6	1	123
	Kilka razy w roku	67	24	4	5	220
	W ogóle nie uczestniczy	67	20	4	9	122
Poglądy polityczne	Lewica	68	24	3	4	197
	Centrum	74	16	6	4	219
	Prawica	75	16	4	4	310
	Trudno powiedzieć	67	22	4	7	164

TABELA 5

		Jakiego rzędu wydatki przewiduje Pan(i) w związku ze świętami Bożego Narodzenia? Czy na wystrój domu, mieszkania przeznaczy Pan(i):				Liczba osób
		tyle samo pieniędzy, co w zeszłym roku	mniej pieniędzy niż w zeszłym roku	więcej pieniędzy niż w zeszłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		71	19	5	5	906
Płeć	Mężczyźni	73	18	5	4	429
	Kobiety	70	21	4	5	477
Wiek	18–24 lata	56	24	11	9	67
	25–34	68	23	5	4	184
	35–44	77	15	6	2	158
	45–54	73	20	4	3	122
	55–64	73	19	3	5	177
	65 lat i więcej	73	17	3	6	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	72	18	5	5	370
	Miasto do 19 999	69	22	6	3	147
	20 000 – 99 999	74	20	2	3	193
	100 000 – 499 999	67	21	6	6	134
	500 000 i więcej mieszk.	76	10	8	6	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	68	19	5	7	157
	Zasadnicze zawodowe	72	21	3	4	211
	Średnie	73	17	4	5	283
	Wyższe	71	20	6	3	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	24	6		117
	Średni personel, technicy	56	17	14	13	36
	Pracownicy adm.-biurowi	89	6	1	3	62
	Pracownicy usług	77	16	5	2	60
	Robotnicy wykwalifikowani	72	21	3	4	108
	Robotnicy niewykwalifik.	83	11	5		30
	Rolnicy	72	18	8	2	40
	Pracujący na własny rach.	73	21	4	2	42
	Bezrobotni	66	25		10	16
	Emeryci	73	19	3	6	232
	Renciści	61	29	5	5	43
	Uczniowie i studenci	64	20	8	8	40
	Gospodynie domowe i inni	63	21	6	9	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	72	19	8	2	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	76	18	2	4	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	74	19	5	3	239
	prywatnym gosp. rolnym	79	14	4	2	40
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	62	30	3	4	96
	Od 1000 zł do 1499 zł	71	19	4	5	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	68	22	5	5	149
	Od 2000 zł do 2999 zł	77	15	6	2	186
	3000 zł i więcej	78	17	2	3	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	37	4	4	39
	Średnie	68	21	5	6	284
	Dobre	74	17	5	4	584
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	67	27		6	38
	Raz w tygodniu	77	14	5	4	397
	1–2 razy w miesiącu	72	19	7	2	123
	Kilka razy w roku	67	24	5	5	220
	W ogóle nie uczestniczy	63	26	3	8	122
Poglądy polityczne	Lewica	67	24	5	4	197
	Centrum	75	16	7	2	219
	Prawica	75	17	3	5	310
	Trudno powiedzieć	66	22	6	7	164

TABELA 6

		Czy uważa Pan(i), że tegoroczne święta w Pana(i) rodzinie będą:				Liczba osób
		bardziej dostatanie niż w ubiegłym roku	takie jak w ubiegłym roku	mniej dostatanie niż w ubiegłym roku	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		6	87	5	2	909
Płeć	Mężczyźni	7	86	6	1	429
	Kobiety	5	88	5	2	480
Wiek	18–24 lata	14	75	9	2	67
	25–34	5	87	4	3	184
	35–44	6	88	5	1	158
	45–54	1	92	5	1	125
	55–64	7	86	6	1	177
	65 lat i więcej	4	88	5	3	198
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	87	4	2	370
	Miasto do 19 999	5	90	4	1	147
	20 000 – 99 999	6	88	6	1	196
	100 000 – 499 999	2	87	7	3	133
	500 000 i więcej mieszk.	3	82	13	2	64
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	11	82	6	1	157
	Zasadnicze zawodowe	6	85	7	3	213
	Średnie	7	86	6	2	283
	Wyższe	1	94	4	1	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1	91	7	1	117
	Średni personel, technicy		94	6		35
	Pracownicy adm.-biurowi	2	94		5	63
	Pracownicy usług	10	79	8	3	60
	Robotnicy wykwalifikowani	8	85	4	3	108
	Robotnicy niewykwalifik.	11	87	3		30
	Rolnicy	6	91	3		40
	Pracujący na własny rach.	7	84	9		42
	Bezrobotni	5	76	19		16
	Emeryci	4	88	5	3	232
	Renciści	9	80	10	2	44
	Uczniowie i studenci	17	76	7		40
	Gospodynie domowe i inni	7	92	1		82
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	92	3	2	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	87	4	3	82
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	86	7	2	240
	prywatnym gosp. rolnym	9	88	3		40
Dochody na jedną osobę	Do 999 zł	12	83	6		96
	Od 1000 zł do 1499 zł	6	88	5	1	156
	Od 1500 zł do 1999 zł	4	84	7	6	150
	Od 2000 zł do 2999 zł	6	88	6	0	187
	3000 zł i więcej	1	97	2		99
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	73	22	1	40
	Średnie	5	84	9	2	285
	Dobre	6	90	2	2	584
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	90	6	2	39
	Raz w tygodniu	8	88	3	1	398
	1–2 razy w miesiącu	4	92	0	3	124
	Kilka razy w roku	5	85	8	1	220
	W ogóle nie uczestniczy	4	81	13	2	122
Poglądy polityczne	Lewica	4	84	8	3	197
	Centrum	4	89	6	0	220
	Prawica	6	87	4	2	310
	Trudno powiedzieć	8	87	4	1	165